

ЭЛЕКТР ЭНЕРГЕТИКА СОҲАСИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 3 октябрь куні электр энергетика соҳасидаги ишлар аҳволини чуқур таҳлил қилиш, тармоқни янада ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар белгилашга бағишланган йиғилиш ўтказди.

— Электр энергетикаси иқтисодиётнинг “мотири” бўлиб, ижтимоий-иқтисодий тараққиётни, умуман ҳаётни бу соҳасиз тасаввур қилиб бўлмайди, — деди Шавкат Мирзиёев. — Мамлакатимизда жами 14 минг мегаватт электр энергияси ишлаб чиқариш қувватлари мавжуд бўлиб, унинг 86 фоизи иссиқлик электр станциялари ҳиссасига тўғри келади.

Бироқ, иссиқлик электр станциялари қувватларининг 84 фоизи қарийб ярим аср аввал ишга туширилган бўлиб, улар ҳам 83 фоизга ишламоқда, холос.

Ривожланган давлатларда 1 килловатт электр энергияси ишлаб чиқариш учун 240-260 грамм ёқилғи сарфланса, мамлакатимиздаги айрим станцияларда 2 баробар кўп ёқилғи сарфланади.

Мамлакатимиз иқтисодиёти ривожланиши натижасида электр энергиясига бўлган талаб 2030 йилга бориб 20 минг мегаваттга етади.

Мамлакатимизда электр энергияси асосан табиий газни ёқиш асосида ишлаб чиқарилади. Газ ресурслари чекланган бугунги шароитда 2030 йилга бориб уни янада кўпроқ сарфлаш — тикланмайдиган табиий ресурсларнинг жуда катта миқдорини увол қилиш деганидир.

Атом электр станциясининг ишга туширилиши ёқилғи сарфини қисқартириш бўйича мутлақо янги ечимлардан бири бўлади, бироқ бунинг учун ҳали 8-10 йил керак. Шунинг учун мавжуд муаммоларни тезроқ бартараф этиш ва тармоқни тубдан ривожлантириш, энг муҳими, қисқа вақтда тизимда сезиларли иқтисодий ўзгаришларга эришиш лозим, — деди Президентимиз.

Йиғилишда 2030 йилга бориб қўшимча талаб этиладиган 12,5 минг мегаватт қувватларни яратиш чорасини қўриш, жумладан, буғ-газ қурилмалари, атом электр станцияси, гидроэлектрстанциялар барпо этиш ва мавжудларни модернизация қилиш, Сирдарё, Тошкент, Навоий, Тахиташ иссиқлик электр станцияларидаги энергоблокларни янгиллаш, шунингдек, давлат-хусусий шерикликни электр энергияси тизимига ҳам жорий қилиш орқали зарур бўладиган қувватларни қоплаш бўйича вазифалар белгиланди.

Шунингдек, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси, “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига 3,9 минг мегаватт буғ-газ ва газ-турбина қурилмалари ҳамда Ангрен шаҳрида ва Сурхондарё вилоятида қўмирда ишлайдиган иссиқлик электр станциялари, қуёш ва шамол электр станциялари қуриш чораларини қўриш бўйича тегишли топшириқлар берилди.

Йиғилишда электр энергияси ишлаб чиқарувчи янги объектлар қуришни жадаллаштириш бўйича ҳам вазифалар белгилаб олинди.

Шу муносабат билан келгуси йилдан электр энергияси сотишдан тушадиган маблағларнинг 15 фоизини инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш ва кредитларни қайтариш учун йўналтириш лозимлиги таъкидланди.

Молия вазирлиги, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси ва “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига лойиҳаларни молиялаштириш манбаларини аниқлаш вазифаси топширилди.

— Тизимда амалга оширилаётган модернизация ва реконструкция ишлари ушбу соҳага давлат-хусусий шериклик асосида хусусий секторни жалб қилишни тақозо қилмоқда. Лекин, на норматив-ҳуқуқий база ва на техник инфратузилма бунга тайёр эмас. Масалан, хусусий корхоналар томонидан ишлаб чиқаришга электр энергиясини энерготизимга қабул қилиш масаласи ханузгача ҳал этилмаган. Оддий мисол, Туркияда 60 фоиз, Жанубий Корейда 20 фоиз электр энергияси хусусий корхоналар томонидан ишлаб чиқарилади, — деди Президентимиз.

Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги,

Давлат рақобат қўмитаси ва “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига халқаро экспертлар хупосалари асосида соҳага хусусий секторни жалб қилиш, шунингдек, давлат-хусусий шериклик механизмининг ҳуқуқий, институционал, технологик асослари ишлаб чиқилишини таъминлаш бўйича топшириқ берилди.

Йиғилишда 30 йилдан кўпроқ вақтдан буён фойдаланиб келинаётган тармоқлар улуши 62 фоизни ташкил этиши, тақсимловчи тармоқларда линияларнинг 57 фоизи ва 39,6 мингта трансформатор пункти янгиланиши зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

2017-2021 йилларга мўлжалланган дастурга асосан жорий йилда 34 минг километрлик электр узатиш тармоғи ва 7 минг трансформатор пунктида, 2019 йилда 7 минг километр электр узатиш тармоғи ва 2 минг трансформатор модернизация қилиниши лозим.

Ўзбекистон тикланиш ва тараққиёт жамғармаси, Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги ва “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига дастурда белгиланган тадбирларни барқарор молиялаштириш манбалари билан таъминлаш юзасидан топшириқ берилди.

“Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига инвестиция мажбуриятларини бажариши учун уни молиявий мустаҳкамлаш бўйича чоралар қўриш вазифаси юклатилди. Шу жумладан, “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятига унинг 2019-2021 йилларда тикланиш ва тараққиёт жамғармасига асосий қарзини қайтариш муддатини 3 йилга узайтириш бўйича енгилликлар бериш масаласи ҳам қўриб чиқилди.

Этақзилган электр энергияси бўйича қарздорликларни ундириш самардорлигини янада ошириш зарурлиги таъкидланди. Мажбурий ижро бюроси электр энергияси бўйича қарздорликни қайтариш юзасидан қўрилаётган чоралар натижадорлигини янада ошириши кераклиги қайд этилди.

Энергия ресурсларининг автоматлаштирилган ҳисобини юритиш тизимини жорий этиш пайсалга солиб келинаётгани танқид қилинди.

Масалан, мазкур тизимни Бухоро, Жиззах ва Самарқанд вилоятларида жорий этиш бўйича чет эл компанияси билан имзоланган шартнома қиймати қайта қўриб чиқилиши сабабли уни амалга ошириш тасдиқланган режа-жадвалдан 15 ойга кечикмоқда.

“Ўзбекэнерго” АЖ, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси Бухоро, Жиззах ва Самарқанд вилоятларидаги 1,4 миллион истеъмолчининг автоматлаштирилган тизимга ўлаш ишларини жадаллаштириш зарурлиги таъкидланди.

Бошқа ҳудудларда 2019-2021 йилларда Осиё тараққиёт банки кредити ҳисобидан автоматлаштирилган тизимни жорий қилиш, автоматик бошқарув тизимининг ягона марказини ташкил этиш, келгуси 3 йилда 5,6 миллион дона замонавий электр ҳисоблагич ўрнатиш вазифаси юклатилди.

Президентимиз қўшни давлатлар энергия тизимларига транзит хизмати кўрсатиш, бунинг учун улар билан музокараларни йўлга қўйиш, юртимизнинг транзит ва экспорт салоҳиятидан унумли фойдаланиш бўйича “Йўл харитаси” ишлаб чиқилиши юзасидан тегишли мутасаддиларга топшириқ берди.

Энергия ишлаб чиқарувчи янги қувватлар барпо этиш учун замонавий технологиялардан фойдаланиш, қайта тикланувчи энергия манбаларини кенг жорий қилиш “Ўзбекэнерго” акциядорлик жамиятининг асосий вазифаси бўлиши зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда электр энергетика соҳаси фаолиятини тубдан тақомиллаштириш зарурлиги қайд этилиб, соҳани жадал ривожлантириш бўйича муҳим вазифалар белгилаб берилди.

Ў.А.

Кластер усулида пахта етиштириш ва уни тайёр маҳсулот сифатида қайта ишлашдек илғор, замонавий иқтисодий механизм аслида қандай ишлайди? Унинг афзаллиги нимада? Бу саволга жавобни Наманган вилояти Учқўрғон туманидаги “Textile Finans Namangan” корхонаси фаолияти мисолида излаб қўрамиз.

Кластер — ЗАМОНАВИЙ ВА ҚУЛАЙ УСУЛ

Кластерни амалиётга татбиқ этиш борасида олиб борилаётган ишлар, бу усулнинг афзалликлари ҳақида корхона раҳбари А.Кенжаев Ў.А. мухбирга қуйидагиларни гапириб берди:

— Бугунги кунда жаҳонда хомашё эмас, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослашган иқтисодиёт ётақчилик қилмоқдаки, бу йўналишда ташаббус кўрсатмаган, ички бозорда тайёр маҳсулот импортини қамайтириш билан бирга экспорт салоҳиятини ошириш бўйича изланмаган давлат рақобатда ютқазиб қўйиши ҳеч гап эмаслигини ҳаётнинг ўзи такрор-такрор кўрсатмоқда. Шу нуқтаи назардан, Президентимиз ташаббуси билан амалиётга жорий қилинган кластер усули пахтачилик билан бир қаторда тўқимачилик саноати ривожига ҳам муҳим аҳамият қасб этишини таъкидлаш жоиз.

Наманган вилояти

Ҳотам МАМАДАЛИЕВ (Ў.А.) олган суратлар.

Инвестициявий ҳамкорлик янги келишувлар билан бойи

Бирлашган Араб Амирликлари Савдо-саноат палатаси раиси ўринбосари Иброҳим ал-Маҳмуд бошчилигидаги делегациянинг мамлакатимизга таширифи доирасида 3 октябрь куні Тошкентда Ўзбекистон – БАА бизнес-форуми ўтказилди.

Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси, Ўзбекистоннинг БААдаги элчихонаси ва Дубайдаги Бош консулхонаси қўмағида ташкил этилган тадбирда мамлакатимизнинг қатор

вазирлик ва идоралари раҳбарлари, вилоят ҳокимликлари, шунингдек, “Ўзбекэнерго”, “Ўзбекнефтгаз”, “Ўзқурилишматериаллари”, “Ўзэлтехсаноат”, “Ўзбеккозиқовқатхол-

динг”, “Ўзгаротехсаноатхолдинг” каби ётақчи компаниялар вакиллари иштирок этди.

Бизнес-форумнинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси раиси Суҳроб Холмуродов, Савдо-саноат палатаси раиси Адҳам Икрамов, Бирлашган Араб Амирликлари Савдо-саноат палатаси раиси Иброҳим ал-Маҳмуд сўзга чиқди.

(Давоми 2-саҳифада)

Хоразм вилояти

Қозоғистон делегацияси Хоразмда

Қозоғистон Республикасининг Мангистау вилояти ишбилармон доира вакиллари, илм-фан, маданият ва санъат намояндаларидан иборат делегацияси амалий ташириф билан Хоразм вилоятида бўлди. Делегацияга Мангистау вилояти ҳокими Ерали Тўтжанов раҳбарлик қилди.

Ташириф доирасида Урганч шаҳрида ўтказилган бизнес-форумда ҳар иккала вилоятнинг қишлоқ хўжалиги, савдо-сотиқ, автотомобилсозлик, кимё, қурилиш, озиқ-овқат, енгил саноат ва бошқа ишлаб чиқариш ҳамда хизмат кўрсатиш тармоқларида фаолият кўрсатаётган ётақчи компаниялар вакиллари иштирок этди.

Форумда қозоғистонлик ишбилармонларга мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий-иқтисодий ислохотлар, сармоя киритиш истиқболлари, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш омиллари тўғрисида маълумот берилди.

Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар томонидан тайёрланган маҳсулотлар кўргазмаси эса меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди.

— Бугун Ўзбекистон заминидан етиштирилаётган мева-сабзавотларнинг доғруғи дунёга тобора кенгрок таралмоқда, — дейди “Ата меке” тадбиркорлар ҳудудий па-

латаси директори ўринбосари Нуржигит Хайруллаев. — Бизнес Мангистау вилоятида ҳам Хоразмда етиштирилган ширин-шакар қовунлар, сархил мева ва сабзавот маҳсулотларига талаб катта. Бугун хоразмлик ҳамкорларимиз билан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг бир неча турларини экспорт қилиш бўйича келишувларга эришдик. Бизнес-форум доирасида ҳар иккала вилоятнинг йирик корхона ва ташиқлотлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисида меморандум имзоланди.

Мангистау вилояти вакиллари Хонқа туманидаги “FEEDGRAN”, Хива туманидаги “Хоразм баллиқ агро”, Шовот туманидаги “Қатқалъатекс”, “UzTEX SHOWOT” масъулияти чекланган жамияти, “GM Uzbekistan” акциядорлик жамиятининг Хоразм филиалида бўлиб, ишлаб чиқариш жараёнлари, янги инновацион лойиҳалар билан танишдилар.

— Вилоят тўқимачилик саноатида жорий қилинган замонавий

технологиялар, экспорт салоҳияти эътиборга молик, — дейди Қозоғистонлик тадбиркор Баян Абдуллаева. — Бизнеснинг корхонамиз ҳам тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Қўргазма давомида Хоразм вилоятидаги турдош корхоналар билан ўзаро то-вар айирбошлаш, савдо-сотиқ бора-сида қатор шартномалар туздиқ. Делегация аъзолари Хивадаги “Нур-руллабой” ва “Ичанқалъа” мажмуаларидаги тарихий ёдгорликларни, жумладан, Пахлавон Маҳмуд мақбараси, Жума масжиди ҳамда бошқа диққатга сазовор жойларни томоша қилдилар.

— Ўзбекистонда буюк қозоқ шоири ва мутафаккири Абай Қўнонбоев ижодий меросини кенг ўрганиш ҳамда тарғиб этиш борасида амалга оширилаётган ишларни қўриб, ниҳоятда тўлқинланиб кетдик, — дейди Мангистау телевидениеси бош муҳаррири Гулнур Қалдибаева. — Эзгулик ва дўстлик қўйчиси Абай ижодида тараннум этилган умуминсоний гоялар халқларимиз ўртасида қон-қардошлик алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Тадбир якунида вилоят муסיка-ли драма театрида Мангистау ва Хоразм вилояти санъат усталари ижросида концерт дастури намо-йиш этилди.

Болабой МАТҚУРБОНОВ, “Qishloq hayoti” мухбири.

Кластер ютуқлари

Бир тул ғўзада 160 дона кўсак

Ўзбекистон пахтачилигининг келажаги сифатида қаралаётган кластер тизими моддий таъминотда ҳам, ишлаб чиқаришда ҳам, ҳосил яратишда ҳам ўзининг нақадар кенг имкониятлар ва самарага бойлигини кўрсатмоқда. Навоий вилоятининг Кармана туманида ташкил этилган пахтачилик кластери экин майдонидаги бир тул ғўзада 160 дона кўсак етилди.

Андижон вилояти

Бу йил об-ҳаво деҳқончилик учун ноқулай келишига қарамай, “Улуғнорлик Шерзодбек ери” фермер хўжалиги аъзолари пахта йиғим-терим мавсумига ёруғ юз билан етиб келишди. Илик баҳор ҳавоси остида бошланган мавсумни жазирама ёз кунларида ҳам бирдамликда ўтказган хўжалик аъзолари шартномавий режани биринчилардан бўлиб ўддалади.

Хўжалик раҳбари Комилжон Мирзакаримов билан йўл-йўлакай суҳбатда билдикки, у иш юритишда устозлар ўғитига мурожаат этишни қанда қилмас экан.

Бир терим ҳисобига чўл худудида гектаридан 35 центнердан пахта териб олиш осон эмас.

Кузнинг илик келиши, қиш мавсумида ҳам давом этиши фермерни уйга солди. Баҳорда чигит экиладиган 31,4 гектар майдонга пол олинди ва яхоб суви бериш бошланди. Сувга тўйинган дала майин тупроқли бўлди. Барча майдонга бир иш кунда “CASE” сепкаси билан чигит қадалди. Табиий намлик ҳисобига бошқалардан илдамроқ тўла пахта майдони яратишга эришилди.

Айни вегетация даврида ҳарорат янада ошди. Механизатор Комилжон Мирзакаримов ва сувчилар гуруҳи раҳбари Содикжон Қодиров бир-бирига бамисоли рақобат тарзида иш юритиб, яратилаётган ҳосил туғунчаларини тўла сақлаб қолишининг ўлдасидан чиқди. Ёзу барглари сунъий тўктирилгач, Тоҳиржон Эргашев раҳбарлик қилаётган 250 кишилик теримчилар отряди қисқа муддатда салмоқли пахта хирмонини бунёд этишди. Ҳар гектар ердан режага нисбатан 6,4 центнердан кўпроқ ҳосил тайёрлов корхонасига етказиб берилганлиги наинки фермерни, хўжалигининг барча аъзоларини бирдек қувонтирди. Шу куннинг ўзидаёқ далада дастурхон ёзилди ва илгорларга 10 миллион сўмлик совғалар улашилди. Фермер бугун-эрта иккинчи

Мавсум натижаси

фермерлар кўнглини шод этмоқда

терим ҳисоби билан 40 центнерлик маррани эгаллашни кўзлашмоқда.

Деҳқонлар ёз ёмғирини қаён-қаё қиёслашади. Узоқ давом этган ёғингарчилик ва асад ойидаги юқори ҳарорат деҳқон ишини ортирди. Шунга қарамай, вазиятдан келиб чиқиб иш ташкил этган фермерларнинг бугун юзлари ёруғ. Пахтаобод туманидаги “Сарвиноз-парвоз” фермер хўжалигида 26 гектар ерда гўзанин “Андижон-37” нави парвариш қилинди. Хўжалик раҳбари Бахтиёр Исроилов фермер бўлгандан буён туманда олдинги сафда режани бажаради ва 40 центнерлик мадрадан ўтади.

— Бу йилги деҳқончиликда ором нимадигани билмадик, — дейди Бахтиёр Исроилов. — Ойла пудрати боис ҳар галгидек ҳосил яратишнинг ўлдасидан чиқдик. Биринчи терим билан ҳосилдорлик 41 центнерданга тўғри келди. Энди иккинчи теримга тушамиз, хирмонимиз янада баландроқ бўлади.

Ҳозирда пахтаободликлар вилоятда қарвонбошилиқ қилмоқда. Аксарият фермерлар биринчи терим билан шартнома режасини бажартир. Абдор Эгамов раҳбарлик

қилаётган “Олтин” фермер хўжалигида ҳосилдорлик 39 центнерга тенг бўлди. Келгуси терим билан эса натижа янада ортади.

Нурмуҳаммад Қозоқов деҳқончилиқни ташкил этиш борасида ўзига хос мактаб яратган фермерлардан бири. У Қўрғонтепа туманидаги “Савай кўрки” фермер хўжалиги раҳбари бўлиб, бу мавсумда ҳам илгорликни ўзгаларга бермади.

Ҳар гектар ердан 39,2 центнердан тоғолди худудида пахта тайёрлаш айтишга осон, холос. Миришкор деҳқон 45 центнерлик хирмон яратиш ҳисобини олиб, иккинчи теримга ҳозирлик қўраётди.

Жорий йил пахтачиликда қатор ўзгаришлар ва янгиланишлар бўйи кўрсатмоқда. Молиявий масала ўз ечимини топанлиги, ресурслар таъминотидаги барқарорлик, оила

пудратини кенгайтириш каби омилар фермерларга қанот бўлмоқда. Айниқса, теримчилар учун иш ҳақини табақаланган тарзда бериш тартиби жорий этилганлиги ижобий натижага туртки бермоқда.

Таъкидлаш жоизки, терим пули тўлашининг янгича тизими теримчилар шиддатини бир неча баробар оширмоқда. Хусусан, юқорида зикр этилган “Олтин” фермер хўжалиги далада меҳнат қилаётган Абдулатиф Отақуевлар оиласи олти кунда 5 тонна пахта теришди. Натижада оила бюджетига 3,9 миллион сўм даромад қўшилди. Бундай оилавий теримчилар сафи шу қадар кенги, ҳосилнинг бир қаногини ҳам исроф бўлмапти. Илгор теримчилар алоҳида рағбатлантирилади.

Мутасаддилар ва фермерлар йиғим-теримда иштирок этаётган пудратчилар ва кўнгилчиларнинг маданий ҳордиқ олишларига ҳам эътиборни оширмоқда. Зиёлилар, шоир ва ёзувчилар, маданий ҳодимлари дала шийонларида бўлиб, теримчилар ғайратига-ғайрат қўшмоқда. Кўнгилли ҳордиқ эса иш унумини оширишга хизмат қилаётди.

Жорий йилда вилоятда 81791 гектар майдонда гўза парваришланди. Шартномага кўра вилоят бўйича 240 минг 800 тонна пахта хомашёси тайёрланиши белгиланган. Жорий йилнинг 3 октябрь ҳолатига бу борадаги кўрсаткич 52 фоиздан ошди.

Қобилжон АҚҚАРОВ,
“Qishloq hayoti” мухбири.

Инвестициявий ҳамкорлик янги келишувлар билан бойинди

(Боши 1-саҳифада)

Таъкидланганидек, Ўзбекистон Республикаси билан Бирлашган Араб Амириклари ўртасида ўрнатилган дипломатик алоқалар чорак асрдан зиёд тарихга эга. Бугунги кунда мамлакатларимиз ўртасида савдо-иқтисодий муносабатлар изчил ривожланиб бормоқда. Бу жараён кейинги йилларда янада фаоллашди.

2018 йил бошидан буён БААнинг 60 дан зиёд компанияси раҳбарлари мамлакатимизга ташриф буюрди. Икки давлат ўртасида товар айирбошлаш ҳажми жорий йилнинг биринчи ярмида 82,4 миллион АҚШ доллари ташкил этди. Ўртимизда БАА сармояси иштирокида 100 та корхона ташкил этилган бўлиб, улар саноатнинг кўплаб тармоқларида фаолият кўрсатмоқда.

Аммо бу кўрсаткичлар икки давлатнинг иқтисодий салоҳиятига мос эмас. Ишга солиналган имкониятлар кўп. Бизнес-форумда айни шу масалалар эътибор қаратилди. Делегация аъзолари мамлакатимиз иқтисодиётининг етакчи тармоқларида олиб борилаётган ислохотлар билан таништирилди, янги инвестиция лойиҳалари тақдимотлари ўтказилди.

— Ташрифимизда мақсад мамлакатимиздаги инвестициявий муҳитни ўрганиш, ўзаро сармоявий алоқаларни кенгайтиришдан иборат, — деди Абу-Даби Савдо-саноат палатаси Бош директори Муҳаммад ал-Муҳайри. — Бугунги бизнес-форум шу мақсадни рўйбга чиқаришда муҳим аҳамият касб этади. Бизнес-мулоқотда Ўзбекистоннинг нефть-газ, сайёҳлик, озиқ-овқат, тиббиёт, қишлоқ хўжалиги, муқобил энергетика каби соҳалар бўйича салоҳияти билан танишидик. Янги инвестиция лойиҳаларига бағишланган тақдимотлар бизда катта қизиқиш уйғотди.

Бизнес-форум доирасида, жумладан, бунёдкорлик (савдо марказлари ва меҳмонхоналар), муқобил энергетика (шамол ва қуёш электр станциялари) каби йўналишларда келишувларга эришди. Шунингдек, Ўзбекистон ва БААнинг қиймати 1 миллиард АҚШ доллари тенг тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармасини ташкил этиш тўғрисидаги битим имзоланди.

Тадбирда икки давлат ишбилармон доираларининг “B2B” шаклидаги учрашувлари ҳам ўтказилди.

Малоҳат ХУСАНОВА,
ЎЗА мухбири.

Наманган вилояти

Айни пайтда қизғин паллага кирган пахта йиғим-терими мавсумида вилоятдаги 3058 та фермер хўжалигининг 65 ярим минг гектардан ортиқроқ пахта майдонида 192 минг 500 тоннадан зиёд “оқ олтин” ҳосили етиштирилди. Ҳозиргача ҳосилнинг 75 минг тоннадан зиёди териб олинди. Ҳосил йиғиб олинишида 1901 та отрядга бириккан 200 минг нафардан зиёд теримчининг ҳиссаси катта бўляпти.

Мурожаатга «лаббай»

деб чиққан наманганликлар

Президентимизнинг жорий йил 28 февралдаги “Пахта хом ашёси ва бошқоқ дон етиштиришни молиялаштириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ишларини ушшоқлик билан ташкил этишга оид қарорлари бунда дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

Қолаверса, Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжалиқлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг бу йилги пахта йиғим-терим мавсумини ушшоқлик билан ўтказиш бўйича оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган мурожаати пахтакорларни далага жалб этишда муҳим ўрин тутаетир. Айниқса, яратиб берилаётган шароитлар — кўрсатилаётган тиббий ва маиший хизматлар, маданий тадбирлар, сифатли тушлик, терим пулларининг дала бошидаёқ берилиши, илгорларнинг тақдирлаб борилаётгани теримчилар шижоатини оширишмоқда.

Кунлик суръатда энг юқори кўрсаткичларга эришаётган Поп, Мингбулоқ, Уйчи туманларида шартномавий режаларини ортиги билан бажараб, юзлари ёруғ бўлаётган фермер хўжалиқлари сони ортиб бормоқда. Эришилаётган ютуқларда Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжалиқлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг терим мавсумини ушшоқлик билан ўтказишга оид мурожаатига “лаббай” деб чиққан юртдошларимиз кўмаги муҳим рол ўйнамоқда.

Қуйида ана шундай фидойи ватандошларимизнинг фикрлари келтирилган.

Иқболжон Лутфидинов,

Уйчи туманидаги “Тулистон лочини парвози” фермер хўжалиги раҳбари:

— Президентимиз томонидан биз, фермерларга кўплаб шароитлар яратилиши баробарида улкан имтиёزلар ҳам берилмоқда. Жумладан, биргина пахта хариш нархи ўтган йилга нисбатан қарийб икки баробарга оширилди. Фермер хўжалиқларининг ҳисоб кўрсатувчи ташкилотлар, бюджет ва давлат мақсадли жамғармалари олдидаги қарзларини тўлаш муддати ҳисобланган пеня ва жарималар ҳисобдан чиқарилгани ҳолда 3 йил муддатга узайтирилиши иқтисодий манфаатдорлигини оширмоқда. Ўзимизда, чет элларда ишлаб чиқарилган техникаларни имтиёзли хариш қилиш, иқтисодий бақувват хўжаликка айланиш учун кўп тармоқликка ўтиш имкониятлари берилаётди. Биз 2018 йилда балл бонитети паст бўлган 21 тектар тошлоқ майдонга пахтанин “С 65-24” навини эккан эдик. Режада кўрсатилган 34 тонна ўрнига 42 тонна ҳосил олиб, шартномавий режани туманда илгорлар қаторида бажардик. Мурожаатда таъкидланганидек, терим даврида бор эътиборни қаноқландаги пахтани ёғин-сончи кунларга қолдирмай, нест-нобуд қилмасдан териб олишни кўзлаб, имкониятларни ишга солмоқдамиз. Ҳар кун иш якунида илгорлар қаторида, энг тоза, бир чигитни ҳам қолдирмай терган теримчиларга махсус совғалар беришни йўлга қўйганимиз. Бундай рағбатлантириш хўжалигимизга жорий йилда нобуд бўлиши эҳтимоли бўлган 5-7 центнер ҳосилни сақлаб қолиш, қабул пунктларига қўшимча 10-14 тонна пахта етказиб бериш имкониятини яратди.

Машхура Акбарова,

Чортоқ туманидаги “Мустақиллик” маҳалла фуқаролар йиғини раиси, 20-отряд раҳбари:

— Маҳалламизда 591 та хонадон бўлиб, 3560 нафар аҳоли истиқомат қилади. Биз пахта терими мавсуми олдиндан уйма-уй юриб, уюлмаган, вақтинча меҳнат билан банд бўлмаган, ихтиёрий равишда теримда қатнашиш истагини билдирган 100 нафар фуқаронинг рўйхатини шакллантириб, отряд тўздик. Айни кунларда Мурожаатга жавобан Раҳматилло Ортиқов номидagi ММТП ҳудудида жойлашган 15 та фермер хўжалигида ҳашарга чиқяпмиз. Кунига 7-7,5 тоннадан ошириб пахта теряпмиз. Гулчехра Улугшоева, Мадинабону Турсунова, Муҳаммад Ҳамроева, Наргизахон Раҳматиллоева каби маҳалладошларимиз кунига 90-100 килограммдан “оқ олтин” териб, оиласи бюджетига ҳам фойда келтирмоқда.

Мафтуна Тўхтаназарова,

Чуст туманидаги “Ақмалжон-Ақбаржон” фермер хўжалиги теримчиси:

— Мен кўп йиллардан буён ушбу хўжаликда меҳнат қиламан. Бу йилги мавсумда режа бажарилиши фоизи га қараб ҳар бир килограмм пахта учун тўловнинг ошириб борилиши теримчиларни янада шижоатли бўлишга ундайди. Далада яратилган шарт-шароитлардан, савдо, маиший, маданий хизматлардан ҳам кўнглимиз тўлғайди. Терим мавсуми бошлангандан буён деярли ҳар кун илгорлар сафига бўлиб келяман. Терим пулидан ташқари, туман ҳокими томонидан қимматбаҳо совринлар ҳам олдим. Биз, теримчилар қўшғили кўнларнинг ҳар дақиқаси ғаниматлигини ҳисоб, ғайрат кўрсатиб ишлашга аҳд қилганимиз.

“Qishloq hayoti” мухбири
Р.МИРЗАОЛИМОВ ёзиб олди.

Фарғона вилояти

Фарғона шаҳрида ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш мажмуаси иш бошлади.

Тадбиркор аёл ташаббуси билан 100 иш ўрни яратилди

Фарғона вилоятда бандлиқни таъминлаш, одамларнинг даромади, ҳаёт сифатини оширишда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шаҳар ва туманларда замонавий хизмат кўрсатиш мажмуалари барпо этилаётди.

Вилоят марказида бунёд этилган мазкур мажмуа ҳам ана шундай ишлар самарасидир.

Шаҳноза Ғаниева 14 йилдан буён тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиб келади. У “Фарғона Роза-ал” корхонаси ва “Ибратли Бекам” нодавлат таълим муассасаси ташкил этган ва бу ерда ҳар йили юзлаб қизлар турли касб-хунарни эгалламоқда. “Йил аёли — 2017” миллий танловида Ш.Ғаниева Гран-при соҳибаси бўлган. Албатта, бундай рағбат уни янги-янги лойиҳалар устида ишлашга ундамоқда. Беш қаватли мазкур мажмуада барча шароитлар яратилган.

— “Ибратли Бекам” ўқув марказида кўплаб ёшлар касб-хунар ўрганиди, — дейди Ш.Ғаниева. — Янги мажмуа қурилиши ана шу шогирдларимиз талаби асосида амалга оширилди, десам мулоҳаза бўлмайдик. Чунки ўқув марказида ўз қобилиятини такомиллаштириб касб-хунар эгаси бўлган хотин-қизлар бизга иш сўраб кўп мурожаат қилди. Уларнинг талабини қондириш мақсадида 100 та иш ўрнига эга мазкур ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш мажмуасини ташкил этдик.

Биринчи қаватда аёллар саломатлик ва гўзаллик маркази жойлашган. Бу ерда саломатлик борасида тўғри оқталанишдан тортиб, валеология бўйича ташкил этилган курсларда аёллар маслаҳат олади, машғулот ўқийди. Сув билан долововчи спа-салон, гўзаллик ва массаж салонлари хизматлари ҳам йўлга қўйилган. Иккинчи қаватда қизлар учун тикувчилик цехи, ателье, қандолат ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш ташкил этилган. 3-4-қаватларда хорижий тилларни ўрганиш курслари очилган. Энг юқори — бешинчи қаватда ресторан хизмати мавжуд.

М.СУЛАЙМОНОВ,
ЎЗА мухбири.

Кластер — ЗАМОНАВИЙ ВА ҚУЛАЙ УСУЛ

(Боши 1-саҳифада)

Шундан келиб чиқиб, аввало, ер унумдорлигини ошириш, гўза парваришида агротехника, биокимёвий ишловларга илмий-амалий ёндашув тадбирларига алоҳида эътибор қаратилди. Ерни минерал ва маҳаллий ўғитлар билан тўйинтириш мақсадида ҳар гектар экин майдонига ернинг балл бонитети талаб қилган миқдорда аммофос, калий, азот ва бошқа минерал ўғитлар берилди. “Наманган-77”, “С-6425”, “Порлок” каби иқлим синовидадан ўтган чигит уруғи экилди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, юқори сифат ва ҳосилдорликка эришишда замонавий техника воситаларининг ўрни бекиёқ. Шунини ҳисобга олган ҳолда, биринчи навбатда, Франциядан 5 та чигит экиш агрегати келтирилди. Уялаб экиш технологиясига асосланган мазкур агрегатлар экиш жараёнида ҳар гектардан 30 килограмм уруғлик чигит тежаш имконини беради. Ҳозирда пахтачиликда фойдаланилаётган

экиш агрегатларида гектари га 40-60 килограмм уруғлик сарф қилинаётган бўлса, биз келтирилган замонавий экиш мосламасида бу кўрсаткични 22-26 килограммга камайтиришга эришидик. Демак, жорий йил экиш мавсумида туман миқёсида тахминан 290 минг тонна атрофида уруғлик чигит кам сарфланди. Бу фермер хўжалиқларига қанча маблағ тежаб қолиш имконини берганини оддий арифметик ҳисоб-китоб ёрдамида билиб олиш қийин эмас.

Бундан ташқари, Беларусдан 30 та МТ3-80Х, МТ3-100Х трактори, 20 та култиватор агрегати келтирилиб, гўза парваришида самарали фойдаланилди. Американдан 2 та пахта териш комбайни далага чиқишга шай турибди.

Учқўргон вилоятнинг шимолий туманларидан бўлгани боис, пахта бошқа худудларга нисбатан бир мунча кеч очилади. Айни пайтда минг гектар ердаги ҳосилни ана шу комбайн ёрдамида териш режалаштирилган, дефляциядан кейин гўза барглари

тўлиқ тўкилиб бўлиши ва пахтанин қийос очилиши билан комбайн ишга туширилади. У бир иш кунда 40 гектар майдондаги ҳосилни йиғиштириб олиш қувватига эга. Комбайн бункеридаги 2300-2400 килограмм пахтани целлофанга қадқоқлаб, катта тойпахта кўринишида ағдариб кетаверади. Компьютерлаштирилган тизим “тойпахта” қайси фермерга тегишли экани, вази ва терилган санаси ҳақида тамага босиб қўяди. Албатта, бундай катта қадқоқланган юччи тарнопорта ортиш учун мўлжалланган юлгалар техникалар ҳам келтирилган.

Фермерларга пахта етиштириш учун зарур бўлган маблағнинг 60 фоизи бунан тарихида олдиндан тўлаб берилган. Айни кунларда 180 та фермер хўжалиги ёппасига теримга тушган ва пахтанин очилишига қараб бошқа хўжалиқларда ҳам йиғим-теримга киришилмоқда. Ҳозиргача териб олинган пахта 5000 тоннадан ошди.

Ақромжон САТТОРОВ,
ЎЗА мухбири.

Ҳеч ўйлаб кўрганмисиз,

инсон нима сабабдан

жиноятга қўл уради?

Ушбу саволга ҳар

кимдан ҳар хил жавоб

олиш мумкин. Лекин

кўпчилик инсонлар

жиноят сабабини кўпроқ

оиладаги тарбия билан

боғлайди.

Яқинда бир жиноят иши Зангиота тумани ИИБда сайёр суд тарзида қўриб чиқилди. Маълум бўлишича, айбланувчи 6 марта судланиб, умрининг 8 йиллини қамқоҳоналарда ўтказган экан. Бундан ташқари, шу йилларда 1 йил 6 ой синов муддати, 3 йил муддатда ахлоқ тузатиш ишлари жазосини ҳам олган. Аячлиси, шундан кейин ҳам суднинг қора курсисига ўтирди.

ИИБ ходимларининг маълумотлари асосида профилактика

инспектори шошилинч равишда

Ғани Алиевнинг (исм-фамилия ўзг

гартирилган) уйига етиб боради.

Инспектор Ғани Алиевдан наша

истеъмол қилган ёки қилмаганини

сўрайди. Жиноятчи эса на

шани қовурилган ҳолда истеъмол

қилишини айтади. Маҳалла рай

сига кўнгироқ қилган ички ишлар

ходими Ғ.Алиевнинг уйига икки

нафар ҳолис киши юборилиши ил

тимос қилади. Маҳалладошлари

иштирокида унинг хонадонидан

қора рангли целлофанда қовурил

ган наша ўсимлиги топилади. Хо

грамм миқдорда қовурилган ги

ёҳванд моддани олиб чиқади. Бун

дан ташқари, жиноятчининг хона

сида 30 грамм оғирликдаги наша

ўсимлигининг уруғи далилий ашё

сифатида олинади. Табиийки, шу

ҳолда савол туғилади: Бу захри

қотил қаердан олинган?

Ғ.Алиевнинг айтишича, у дала

жойларида қуриб қолган ёввойи

наша ўсимлигини териб олган.

Жиноятчи қовурилган ва майда

ланган нашани тахминан 10 йил

дан буён доимий равишда истеъ

мол қилиб келган. Суд жараёнида

Ниҳоят, судланувчига нисбатан ҳукм ўқилди. Ғани Алиевга 3 йил озодлиқни чеклаш жазоси берилди.

Тайинланган жазо шартига кўра, агар жиноятчи жазони ўташ даврида ўзининг жиноий қилмишларини тўғри англаса, суд маҳкумга нисбатан илгари тайинланган тақиб ва чеклашларни тўлиқ ёки қисман бекор қилиши мумкин. Ақсича, жиноятчи озодлиқни чеклаш тарихидаги жазони ўташдан қасддан бўйин товласа ёхуд зиммасига юклан

Қонун лойиҳаси муҳокамада

Шу кунларда ҳукумат порталида “Қишлоқ хўжалигида кооперация тўғрисида”ги қонун лойиҳаси халқ муҳокамасига қўйилди. Ҳар каллада ҳар ҳаёл деганларидек, айримлар энди қишлоқ жойларда фермерликнинг ўрнида илгаригидек колхоз, совхозлар тузилар экан, деган нотўғри ўйга боришмоқда. Бу муштариёларимиз учун ҳам қизиқ, албатта. Ростдан ҳам ушбу қонун қабул қилинса, қишлоқ хўжалигида қандай янгилик рўй беради?

— Қонун лойиҳасида илгаригидек колхоз, совхозлар тузиш эмас, фермер хўжалиқларини янада ривожлантириш назарда тутилган, — дейди Қишлоқ хўжалиги вазирлиги бошқарма бошлиғи Исроил Холмирзаев. — Қишлоқ хўжалиги кооперативи — қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчилари бўлган фермер, деҳқон хўжалиқлари ва томоққа ер эгалари томонидан биргаликда ишлаб чиқариш ёки бошқа хўжалик фаолиятини юритиш учун ўзларининг моддий ва бошқа эҳтиёжларини қондириш мақсадига иктиёрий равишда мулк пай бадалларини бирлаштириш асосида тузилган ташкилотдир.

Қишлоқ хўжалиги кооперативи қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш кооперативи ёки қишлоқ хўжалиги матлубот кооперативи шаклида ташкил этилиши мумкин. Содда қилиб айтганда, қонун қабул қилингандан сўнг, қишлоқ жойларда фермерлар ўзлари бириктириб, ўз ташкилотларини ташкил қилиш ҳуқуқига эга бўлади. Иктиёрийлик асосида бир қанча фермер хўжалиқлари ўртага маблағ ташлаб, кооператив ташкил этади. Мисол учун, битта ҳудудда 20 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатади-ю, бириртасида ҳам замонавий экскаватор йўқ. Тасаввур қилинг, фермерларнинг даласи атрофидаги захшалар лойқага тўлган. Натижада сизот сувлари кўтарилиб, ернинг мелiorатив ҳолати ёмонлашапти, ҳосилдорлик борган сари камаймоқда. Фермерларда захшаларни тозалаш учун на техника, на маблағ бор. Захшаларни тозалаш учун давлат бюджетидан маблағ ундириб, сув хўжалиги вазирлиги тасарруфидан пудрат ташкилотларининг хизматида фойдаланиш учун ҳам бир-икки қовун пишиги ўтиб кетади. Ана шундай ҳолатда кооператив

Кооперация — фермерлар имкониятини оширади

ташкил қилган фермерлар ўзлари маблағ йиғида ва экскаватор сотиб олиб, мушкулларини осон қилаверади. Ҳаттоки бир қанча техникалар сотиб олиб, техника хизмати кўрсатиш ҳуқуқига ҳам эга бўлади. Кўрсатилган хизматлардан олинган фойда йил якунида таъсисчи фермерлар ўртасида қўшган пай улушлари қараб тақсимланади. Шуниси эътиборлики, кооператив ташкил қилишда жисмоний шахслар ҳам ўзларининг меҳнатлари билан иштирок этишлари мумкин. Жисмоний шахс ёки деҳқон хўжалиги раҳбари ўз томоққасида етиштирган маҳсулотини кооператив аъзолари ўз хўжалиқларида етиштирилган маҳсулотга қўшиб, экспорт қилиш имкониятига эга бўлади. Бугун сифатли маҳсулот етиштириш ва уни четта сотиш долзарб аҳамият касб этмоқда. Яқка отнинг чанги чиқмас, чанги чиқса ҳам донги чиқмас, деганларидек битта фермер хўжалиги ўзи етиштирган 50-60 тонна мева ёки сабзавот маҳсулотини экспорт қилолмайди. Импортчи ҳамкор эса йирик микдордаги барқарор экспорт салоҳиятига эга бўлган ҳамкор қидиради. Кооперативга бирлашган фермерлар бундай муаммага дуч келмайди. Чунки қўп хўжа-

лиқда қўп маҳсулот етиштириш ва барқарор экспорт салоҳияти мавжуд бўлади. Яна бир жиҳатга эътибор қаратиш лозим. Кооператив яратган фермер хўжаликлари таъминот, эҳтиёт қисмлар сотиб олиш масаласида ҳам ўз муаммоларини ўзлари ечиш имконига эгадирлар. Масалан, хориждаги корхоналарда ишлаб чиқариладиган минерал ўғитлар ёки эҳтиёт қисмларни тўғридан-тўғри шартнома тузиб, харид қилиши ва бошқа фермерларга таъминот хизмати кўрсатиши ҳам қонун билан мустаҳкамлаб қўйилган. Лўнда қилиб айтганда, қонун қабул қилинса, деҳқон, фермер хўжалиқлари ва жисмоний шахслар эркин кооперацияга киришадилар.

— Республикада “Кооперация тўғрисида”ги қонун қабул қилинган, — дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Аграр ва сув хўжалиги масалалари қўмитаси аъзоси Исомжон Зокиров. — Бирок бу қонунда кооперациянинг умумий тамойиллари баён этилган. Халқ муҳокамасига қўйилган “Қишлоқ хўжалигида кооперация тўғрисида”ги қонун лойиҳасида эса қишлоқ хўжалиги соҳасида кооперацияга киришишнинг тамойиллари аниқ белгилаб бе-

рилмоқда. Бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтиш кераки, туманларда ташкил этиладиган кооперативлар туман ва республика уюшмаларига аъзо бўлади. Республика уюшмаси кооперативлар ва ҳукумат ўртасида қўпик вазиасини ўтайди. Кооперативларнинг олдида турган муаммоларни бартараф этиш учун ҳукуматга тақлифлар киритади. Мисол учун, бирор бир воситани четдан олиб кириш керак. Аграр соҳамизни ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга. Бирок, бож тўловлари юқори. Ана шундай ҳолатда масалага ечим топиш кооперативларнинг республика уюшмаси зиммасида бўлади. Қонуннинг аҳамияти шундаки, қишлоқ хўжалигидаги кооперация учун яна бир қатор қонуности ҳужжатлари ишлаб чиқишга зарурат бўлмайди. Лойиҳа халқ ва парламент муҳокамасидан ўтказилиб, қабул қилинган, уни қўпга кириштириш учун битта қарор қабул қилинади, холос. Кооперацияга киришадиган қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчилари мазкур қонун асосида фаолият кўрсатишлари мумкин бўлади.

— Муҳокамага қўйилган қонун лойиҳаси билан танишиб чиқдим, — дейди Жомбой туманидаги “Мадина” фермер хўжалиги раҳбари

Аслиддин Салоҳиддинов. — Қонуннинг қабул қилиниши билан биз, фермерлар ўз муаммоларимизни ўзимиз бирлашиб ҳал қилиш имконига эга бўламиз. Ўзимиз кооператив тузиб, унга раҳбарлик қиладиган мутахассисларни жамлашимиз, маблағларимизни ўртага ташлаб, имкониятларимизни кенгайтирашимиз. Банк ёки таъминотчи ташкилотларнинг эшиги олдида вақтимиз бекорга сарф бўлмайди. Тўғри, жуда ривожланиб кетган фермер хўжалиқлари учун кооперативга бирлашишнинг зарурати йўқдир, лекин имконияти пастроқ бўлган фермер хўжалиқлари бирлашиб, катта натижаларга эришиш шубҳасиздир. Ахир, бежизга айтишмаган-ку, бирлашган ўзар, деб.

Мухтасар айтганда, биз сўз юритган қонун лойиҳаси халқимиз томонидан қизгин муҳокама қилинаётган. Лойиҳа халқ томонидан ижобий баҳоланса, парламентда депутатлар томонидан, образли қилиб айтганда, пиширилиб, Сенат муҳокамасига ҳавола этилади. Унгача вақт бор. Қонуннинг қанчалик ҳаётбахш бўлишини эса жамоатчилик томонидан билдириладиган жўяли тақлифлар белгилаши, шубҳасиздир.

Анвар ҲАҚБЕРДИЕВ, “Qishloq hayoti” мухбири.

Жиззах вилояти

Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 13 сентябрдаги “Мамлакатимиз аҳолисини ва иқтисодий тармоқларини рақобат ва бозор механизмларини жорий этиш асосида дон, ун ва нон билан ишончли таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори мамлакатимиз эркин бозор иқтисодиёти тамойиллари асосида ривожланаётганлигини яна бир бор намоён этди. Тўғри, қолипчи ноннинг нархи ошди, аммо унни сунъий тарзда арзонлаштириш мазкур соҳада фаолият кўрсатаётган корхоналарни муқаррар инқироз сари етаклаётган эди.

Мулоҳаза

Нарх ошди, лекин...

Қолаверса, ун нархининг пастлиги исрофгарчиликка, ҳатто нон маҳсулотларининг чорва молларига берилишига олиб келди. Асосийси, нон нархининг оширилиши баробарида аҳолини ижтимоий ҳимоялашга қаратилган тадбирлар эътибордан четда қолдирилмади. Шу маънода, мутахассисларнинг мавзуга оид фикрларини диққатингизга ҳавола этамиз.

— Нима арзон бўлса, ўша қадрсиз бўлади, — дейди “Дўстликдон-маҳсулотлари” АЖ молия ва харид ишлари бўйича директори Абдурахмон Пирматов. — Унинг асч нархидан арзон сотилиши анча йиллар давомида корхонамиз иқтисодида салбий таъсир кўрсатди. Жумладан, биргина утган кварталнинг ўзиде корхонамиз 2 миллиард 700 миллион сўм зарар кўрди. Яхши биласиз, иқтисодий зарар билан ишлаётган корхона ўз ишчи-ходимларини ижтимоий ҳимоялай олмайди. Жумладан, ишчиларимиз олаётган иш ҳақи ўртачадан ҳам паст. Бу эса ишга муносабатнинг совушига олиб келиши ҳеч кимга сир эмас. Мазкур вазиятга бир неча йиллар давомида бугдой нархининг кўтарилиши, аксинча, ун нархининг сунъий равишда оширилмаслиги сабаб бўлди. Ушбу қарор корхонамизнинг иқтисодий барқарорлигини таъминлашда муҳим омил бўлади. Шунингдек, қарор асосида аҳолини ун маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаш чора-тадбирларини белгилаб олганмиз. Жумладан, “Дўстликдонмаҳсулотлари” АЖ вилоятимизнинг 10 та туманига ун етказиб беради. Ҳозирда вилоятимизнинг барча ҳудудларида 600 граммлик қолипчи нон 1050 сўмдан сотилимоқда.

— Қарорда аҳолининг эҳтиёжманд қатламларини ижтимоий ҳимоялашнинг тартиб ва тизимлари аниқ белгилаб берилган, — дейди вилоят молия бошқармасининг бўйича бошлиғи Ақтам Азизов. — Жумладан, 2 ёшгача фарзандлари бўлган ҳамда кам таъминланган оилалар оладиган моддий ёрдамга қўшимча энг кам ойлик иш ҳақининг 10 фоизи микдорда компенсация таъинланади. 2018 йил 1 октябрдан бошлаб 14 ёшгача фарзандлари бўлган 1 болали оилаларга тўланадиган нафақа пулига қўшимча равишда энг кам ойлик иш ҳақининг

60 фоизи микдорда пул тўланади. 2 болали оилалар учун бу микдор энг кам ойлик иш ҳақининг 100 фоизини, 3 ва ундан ортиқ фарзанди бор оилалар учун 140 фоизини ташкил этади. Компенсация тўловлари шахар ва туман ҳокимларининг захира жамғармаси ва даромадларнинг ошириб бажарилган қисмидан тўланиши ҳам белгилаб берилган. Қисқаси, бу йўналишдаги тўловларда муаммолар бўлмайди.

— Вилотимизда пенсия ва ижтимоий нафақа олувчиларга тўланадиган 1 ойлик харажатлар микдори 53,8 миллиард сўмни ташкил этади, — дейди Пенсия жамғармасининг вилоят бошқармаси бўлим бошлиғи Бахтиёр Тўйчиев. — Ҳозирги кунда ёшга доир пенсиянинг энг кам микдори 360 минг 460 сўм этиб белгиланган. Қарорга мувофиқ ёшга ва ногиронликка доир давлат пенсияси олувчи ҳар бир пенсионернинг пенсияси 360 минг 460 сўмдан кам бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг 10 фоизи, яъни 18 минг 430 сўм микдорда компенсация тўланади. Шунингдек, олаётган пенсияси микдоридан қатъий назар боқувчисини йўқотганликка доир пенсия тўланадиган оилалар аъзоларининг ҳар бири энг кам ойлик иш ҳақининг 10 фоизи, яъни 18 минг 430 сўм микдорда компенсацияга эга бўлади. 16 ёш ва ундан катта ногирон фарзанд бўлиб, ўзи ҳам ногирон бўлган, ногиронлик пенсияси олувчиларнинг ҳаммасига 10 фоизлик компенсация белгиланади. Вилотимизда бу турдаги компенсациялар 53 минг 544 кишига берилади. Бу пенсия олувчиларнинг қарийб 50 фоизи демакдир. Мазкур йўналишдаги харажатлар микдори 986,8 миллион сўмни ташкил этади.

Шунингдек, вилоят ҳокимлиги томонидан тузилган ишчи гуруҳи бозорларда ун нархининг субъектив аниқ белгилаб берилган, — дейди вилоят молия бошқармасининг бўйича бошлиғи Ақтам Азизов. — Жумладан, 2 ёшгача фарзандлари бўлган ҳамда кам таъминланган оилалар оладиган моддий ёрдамга қўшимча энг кам ойлик иш ҳақининг 10 фоизи микдорда компенсация таъинланади. 2018 йил 1 октябрдан бошлаб 14 ёшгача фарзандлари бўлган 1 болали оилаларга тўланадиган нафақа пулига қўшимча равишда энг кам ойлик иш ҳақининг

Мухиббой ИСМОИЛОВ, “Qishloq hayoti” мухбири.

Қорақалпоғистон Республикаси

Нукусда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги жамоат фонди маблағларини бошқариш бўйича Парламент комиссияси томонидан Ўзбекистон Республикасининг “Ижтимоий шериклик тўғрисида”ги қонун ҳамда Президентининг “Мамлакатини демократик янгилаш жараёнида фуқаролик жамияти институтларининг ролини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони ижросига доир масалалар юзасидан тадбир ўтказилди.

Фармон ижроси доирасида

Таъкидланганидек, фармонда мамлакатимизнинг ҳар томонлама жадал ривожланишида фуқаролик жамияти институтларининг роли ва аҳамиятини тубдан ошириш, уларнинг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан ҳамкорлигини кучайтириш, шунингдек, ҳаракатлар стратегиясида белгилаб берилган вазифаларни босқичма-босқич амалга ошириш кўзда тутилган. Ушбу вазифаларни амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузурида Фуқаролик жамиятини ривожлантириш бўйича маслаҳат кенгаши ташкил этилди. Фармон талабидан келиб чиққан ҳолда, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Президиумининг қарори билан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси ҳузурида Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари масалалари бўйича доимий комиссиялар ва Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди ташкил қилинди.

Мазкур доимий комиссия ҳамда жамоат фонднинг асосий вазифаси Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш маиллатимизда демократик ўзгаришларни амалга оширишда кўмак бериш ҳамда уларни молиялаштириш манбаларини тақомиллаштиришдан иборатдир. — Тадбирни ўтказишдан мақсад фармонда белгиланган вазифаларни ҳамкорликда бажариш ва бу борада учраётган муаммоларни бартараф этишдир. — дейди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги жамоат фонди директори Отабек Ҳусанов. — Шу билан бирга, “Ижтимоий шериклик тўғрисида”ги қонун ижросини таъминлаш, ташкил этилган доимий комиссиялар ва жамоат фондлари фаолиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда Олий Мажлис ҳузуридаги жамоат фонди томонидан эълон қилинган грант танловларини тарғиб этишдан иборат.

Давуд АБИМУЛЛАЕВ, “Qishloq hayoti” мухбири.

Самарқанд вилояти

Ёнғоқ — кони фойда У мияни чархлаб, рўзгорга барака киритади

Томорқасида бир түп ёнғоғи бор одам ҳар йили кузда мисоли гавҳар теради. Боиси пишиб етилган ёнғоқ еса — овқат, сотса — пул бўлади. Агар уни чақиб мағзини сотса, нархи уч қарра ортади.

Шифокорлар ёнғоқ дарахтининг баргидан тортиб, мевасини, пўстлогича; ҳаттоки мағзи орасидаги пардасигача саломатлик учун фойдаланиб дейишади. Кунда-кунора меъёрида ёнғоқ ёган кишининг мияси яхши ишларкан.

Иқтисодчилар эса бу мевага даромад манбаи сифатида қарашади. Чунки дунёда ёнғоқ экстракти энг даромадли ва харидорғир хисобланади.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда ёнғоқзорларни кўпайтиришга жиддий эътибор қаратилмоқда. Бу борада Самарқанд вилоятида ёнғоқчиликни ривожлантириш борасида қатор

амалий ишларга қўл урилмоқда. Утган йили Президентимиз томонидан Қўшработ туманида бошлаб берилган ушбу саъй-ҳаракатлар бугунги кунда кенг қулоқ ёймоқда.

Бир қарашда Қўшработ туманининг қир-адирларида ёнғоқчиликсиз бирон бир қўчат ўниб чиқмайди, деб ўйлайсиз. Давлатимиз раҳбарининг 2017 йилнинг баҳорида Қўшработ туманининг “Оқтепа унумдор замини” фермер хўжалигига қилган таширфидан сўнг қарийб 230 гектар майдонда ёнғоқ қўчатлари экилди. Қуруқ, қақраб ётган ер майдони бугунга келиб ям-яшил кўриниш олганлигининг

ўзи бир мўъжиза десак, адашмаган бўламиз.

Оқтепа қишлоғи ҳудудидagi 500 гектар майдонда меҳнат қилаётган фермер хўжалиги аъзолари ёнғоқзорларни артизеан қудуги ёрдамида сугоришмоқда. Баравқ ўсаётган ёнғоқ қўчатлари иккинчи йилдаёқ ҳосил ишораларини бериб улгурди. Келаси йилдан гектарига бир тоннадан ҳосил олишни мўжжалаётган фермернинг режалари улкан.

— Келажакда маҳсулотларимизни асосан экспортга чиқарамиз. Ушбу ёнғоқча хорижда талаб жуда катта. Айни пайтда 10 нафарга яқин кишини иш билан таъминлаганмиз, — дейди “Оқтепа унумдор замини” фермер хўжалигига қилган таширфидан сўнг қарийб 230 гектар майдонда ёнғоқ қўчатлари экилди. Қуруқ, қақраб ётган ер майдони бугунга келиб

ям-яшил кўриниш олганлигининг ўтказиш мақсадида ёнғоқ қатор

собиға Мирзачўлда қизил балиқни кўпайтириш ва сотишга ихтисослаштирилган дунёдаги энг катта балиқчилик класте-

ридан бири ташкил этилади ва 1000 дан зиёд янги иш ўрни яратилади. Учрашувада вилоят ҳокими Ғ.Мирзаев

Сирдарё вилояти

Саудиялик ишбилармонлар Сирдарёда

Саудия Арабистонидаги “Al Hidayat Global Company LID” компанияси 2,5 минг гектар денгиз ҳавзасида шифобахш ва тоза балиқ етиштирадиган дунёдаги йирик балиқчилик комплексларидан биридир. Ушбу компания балиқ тухуми, чавоғидан тортиб, музлатилган маҳсулотгача хорижий давлатларга кенг ҳажмда экспорт қилиб келаётган.

Салех Салем Бахвани бошчилигидаги мазкур компания ишбилармонлари Сирдарё вилоятига таширф буюриб, вилоятда балиқ етиштириш, тайёрланган маҳсулотларни экспорт қилиш истиқболлари билан яқиндан танишди. Шу муносабат билан вилоят ҳокимлигида саудиялик ишбилармонларнинг вилоят раҳбарлари, тадбиркорлар билан ўзаро учрашуви бўлиб ўтди.

Ҳамкорлик келишувларига кўра, яқин истиқболда 300 миллион долларлик сармоя киритилиши ҳисобига Сирдарё ва Жиззах вилоятларида қизил балиқ ва балиқ маҳсулотларини Европада экспорт қиладиган, республикадаги балиқчилик хўжалиқларига ушбу зотдаги балиқ тухуми, чавоғини етиштириб берадиган, тайёр балиқни музлатиб, қадоқлайдиган 3 та йирик завод ишга туширилади. Бунинг хи-

балиқчилик кластери ташкил этиш, сув ҳавзалари имкониятларидан фойдаланиш, музлатилган балиқларни хорижий давлатларга экспорт қилиш бўйича ҳудудда қўлай ишбилармонлик муҳити мавжудлиги, “йўл хариталари” ҳақида Саудия Арабистони ишбилармонларига кенг тушулчани беради. Компания билан янги лойиҳаларни амалга ошириш бўйича истиқболли келишувларга эришилди.

Эътиборли жиҳати шундаки, шу йилнинг ўзидеги вилоятнинг Гулистон, Сайхунбод, Сирдарё, Мирзаобод ва Ховос туманларида қизил балиқларни кўпайтиришга ихтисослаштирилган 500 гектарлик ҳавзалар барпо этиш ишлари бошлаб юборилади. Яна ҳам аҳамиятлиси, экотуризмни ривожлантириш мақсадида араб ишбилармонлари томонидан Ховос тумани Оққангал қишлоғи ҳудудига туячилик, йилқиччилик, паррандачилик хўжалиқлари, овчиликни ривожлантириш ниятида эса кийик, ёввойи қўшларни кўпайтирадиган қўриқхоналар фаолияти кенг йўлга қўйилади.

Сирасини айтганда, амалга ошириладиган лойиҳалар самарасида яқин келажакда Сирдарё балиқ маҳсулотларини дунё мамлакатларига кенг экспорт қилдиган ҳудудлардан бирига айланади.

Бозорбой БЕКМУРОДОВ, “Qishloq hayoti” мухбири.

Газета сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади. Баҳоси келишилган нархда. Газета "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 6